

LUX FILM DAYS

3 ФИЛМА
24 ЕЗИКА
28 ДЪРЖАВИ

ЖЕНА НА ВОЙНА (KONA FER Í STRÍÐ)

Филм на Бенедикт Ерлингсон
Исландия, Франция, Украйна

ЖЕНА НА ВОЙНА (KONA FER Í STRÍÐ)

ФИЛМ НА БЕНЕДИКТ ЕРЛИНГСОН

50-годишната Хала е ръководител на хор в Рейкявик. Тя изпитва силна привързаност към своята красива страна Исландия и към изключителното ѝ природно богатство и е дълбоко загрижена за заплахите, произтичащи от глобалното затопляне и екологичните катастрофи. Особено я възмущават плановете за разширяване на завод за производство на алуминиеви изделия. За да спре функционирането на завода и да привлече общественото внимание, тя тайно извършва саботажни действия срещу електропроводите с високо напрежение. Плановете ѝ обаче са осуетени от неочаквана новина. Подадената от нея преди години молба за осиновяване на дете най-сетне е одобрена и едно момиченце я очаква в Украйна.

„Жена на война“ е приказка с екологично послание, която поставя под въпрос – често с известна доза хумор – смисъла и тежестта на действията на отделния гражданин на фона на бездействието на управниците по отношение на глобалното затопляне.

ПРИКАЗКА С ЕКОЛОГИЧНО ПОСЛАНИЕ

От самото начало филмът „Жена на война“ се представя като приказка с екологично послание. В първата сцена Хала, въоръжена с лък, мята стрела към електропроводите с високо напрежение, за да предизвика късо съединение. Тя напомня на фигури като Вилхелм Тел или Робин Худ: сам-сама, тя действа със замах и с изключително самообладание. Ефектът е поразителен. Следващите сцени потвърждават това първо впечатление от Хала. Виждаме една скромна, но изпълнена с решителност жена, която се опълчва срещу алуминиевата промишленост – съперник, многократно по-силен от нея. Отговорността за саботажите тя поема под името „Mountain Woman“ („Планинската жена“), а маската (на Нелсън Мандела!), която носи, за да скрие лицето си от камерите в дроновете, довършва портрета на „маскирания отмъстител“.

Филмът съдържа и други елементи, които го доближават до жанра на приказките и басните. Освен неяснотите около главната героиня (какво е миналото ѝ, как се издържа?) можем например да отбележим впечатлението за дистанциране, породено от редовното присъствие или на оркестър, или на трио украински певици в полето. Тези две групи, които в известна степен илюстрират емоциите на Хала, се явяват ту като дяволити спътници, ту като античен хор, който се опитва да разклати условностите, стоящи в основата на игралния филм. Макар и киното да ни приканва временно да престанем да съдим и просто да повярваме в това, което виждаме, появата на екрана на музикантите или певиците ни напомня, че сме в света на художествената измислица.

Но може би не толкова избраният мизансцен, колкото общият характер на фабулата приближава филма до приказката: причината за конфликта между Хала и промишлеността не е изведен докрай. (Защо Хала атакува именно алуминиевата промишленост, а не някоя друга? По какъв начин тази промишленост представлява заплаха за околната среда? По какъв начин китайските инвеститори променят нещата? Какво точно очаква Хала? Тези въпроси остават без отговор.) Хала защитава „просто“ Природата, която е крайно необходима за оцеляването на човечеството, а в по-широк смисъл и на целия живот на Земята. Тя се обявява против промишлеността – замърсяваща, отговорна до голяма степен за глобалното затопляне и за многобройните екологични катастрофи навсякъде по света. „Не аз съм престъпникът, а те“, казва тя на селянина, който ѝ се притичва на помощ. Противопоставянето е прибръзано, манихейско, както в приказките.

ЛИЧНА БОРБА

Примерът на Хала, която, анонимна и сама, се бори срещу мощна промишленост с международни капитали, илюстрира може би силно разпространеното схващане, че е възможно „сам да спасиш света“. Да видиш как героинята много потайно нарушава забрани в името на – според нея – добрата кауза, е доста забавно... Завладян от действието, опасностите, напрежението, зрителът несъмнено забравя за миг критичното си мислене и се възхищава на дързостта на героинята.

На заден план обаче остава дебатът, предизвикан от действията на Хала. Разбираме за него например от телевизията, която излъчва новини и предавания, в които се говори за саботажите и за икономическите последици от тях. До деня, в който една непозната споменава пред Хала за „Планинската жена“, като се оплаква от вероятното увеличение на разходите за живот. Това означава, че действията на Хала биха могли да имат пряко неблагоприятно отражение върху „живота на хората“ (и преди всичко на най-бедните, каквато в никакъв случай не е целта ѝ). Това мнение едва ли би впечатлило Хала така силно, ако Аса, нейната сестра близначка, не се включва в разговора именно за да постави под съмнение обосноваността на широкомащабните и индивидуални действия. Правомерно ли е да извършваме действия, които ще се отразят на хора, които не носят никаква отговорност за това, което искаме да изобличим?

Докато Хала пледира за предприемане на зрелищни действия с тежки последици като реакция на изключително сериозен проблем, който се нуждае от спешно решение, Аса защитава идеята за поредица от отделни, по-малки действия с ограничени последици: „капката дълбае камъка“, казва тя. Така погледнато, осиновяването на Ника е не само случайност, която кара Хала да смекчи плановете си, като прекрати шоковата си тактика и публикува своя манифест по-рано от предвиденото, но и съвсем ново предизвикателство: да спаси Ника, да я изтръгне от мизерията, изолацията (и наводненията...) – това означава също и „да спасиш света“, заявява Аса. Ето че противоположните възгледи на двете сестри (от една страна, използване на огромни средства за постигане на прекомерни цели и от друга страна, извършване на умерени действия за постигане на разумни цели, чието повторение и натрупване обаче може да доведе до дълбоки промени) си дават среща при това момиченце, чието осиновяване, естествено, ще промени собствения му живот, но и живота на майка му, а сигурно и живота на хората край тях.

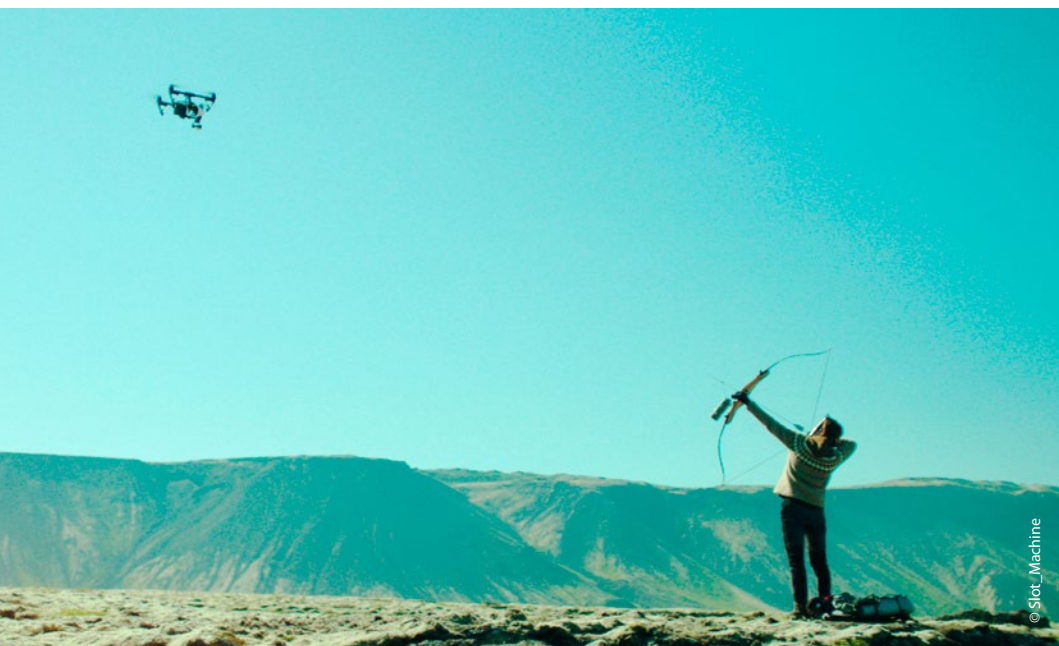
ПОЛИТИЧЕСКА БОРБА

Саботажите на Хала са насочени срещу исландската промишленост, но и срещу правителството на страната. То има интерес развитието на икономиката да не бъде възпрепятствано по никакъв начин. Борбата на Хала е политическа. Освен това в своя манифест тя подчинява човешките закони на други закони, които са по-висши и по-стари... Според Балдуин, съучастника ѝ в министерството, тази формула е неподходяща и дори пагубна. Действително много скоро медиите използват това, за да се замислят за тези „закони“ и за това какво се крие зад тях. Те действително могат да породят всякакви тълкувания – от най-странните до най-крайните. В речника на медиите се появява и думата „демокрация“: според тях действията на „Планинската жена“ са антидемократични, тъй като произтичат от волята само на едно лице. Но отвъд дискурса и думите, които се контролират от медиите и правителството (думата „насилие“ например се използва във връзка със саботажите, макар че Хала е поела по стъпките на Ганди или Нелсън Мандела, т.е. без употреба на насилие), във филма са описани две реалности, които значително се противопоставят една на друга. Правителството и медиите говорят за демокрация, но същевременно се инсталират камери за наблюдение, извършителят на саботажите се издирва с помощта на най-новите технологии, хората се приканват да доносничат и манифестът се „погребва“, като в медиите се пуска цял арсенал от дискредитиращи „Планинската жена“ мнения, а един злополучен южноамерикански турист е арестуван три пъти! Освен това президентът на републиката, принизен до ролята на екскурзовод, е обект на подигравки. Самата Хала живее според принципите си и в хармония с природата: спи на земята, като полага буза направо върху пръстта, познава планината и използва предлаганите от нея скривалища – от пукнатината до овчия скелет и до реката, в която скача, за да избегне дрона. Селянинът ѝ оказва помощ, тъй като смята, че Хала произхожда от хипотетично родословно дърво, близко до неговото, което според него свидетелства за силата на социалното и семейното сплотяване. Помощта му е много ефикасна, тъй като той познава изключително добре своята земя: пейзажът му показва откъде ще мине Хала при бягството си, а той я води до горещ термален извор, за да се грее. Да не говорим за овцете, символ на древното скотовъдство, които дават на Хала скривалище и убежище.

Да не говорим и за независимостта и провъзгласяването на Република Исландия, които се споменават неведнъж във филма! Те се явяват само като второстепенни случки в графата „политика“, включително екскурзията до Тингветлир – мястото, на което е провъзгласена републиката, но за Хана те са от изключително значение: тя ще разпръсне манифеста си пред парламента и край статуята на Йон Сигурдсон, водача на мирното движение за независимост на Исландия. За селянина те също са важни: той иска да си върне автомобила преди националния празник. Силата на Хала, в съчетание с нейната спонтанност, наивност, искреност и твърда убеденост, определено е много по-убедителна от интригите и сметките на съветниците на президента.

НЕПОДОЗИРАНА ДЪЛБОЧИНА?

Последният кадър на филма е малко загадъчен. Озадачаващо е, че този филм, изпълнен с приключения и хумор, завършва със следната картина: героите, сред които Хала с момиченцето в ръце и шестимата музиканти, придружавали я през целия филм, слизат от автобуса, нагазват във водата и се отдалечават с гръб към нас. Щастливият край на филма – Хала се връща у дома с малката Ника – е помрачен от странно, донякъде тягостно чувство. Връщането в Исландия ги принуждава да пресекат пеша наводнен район... По този начин личната история на героинята и на малката ѝ дъщеря може би приключва щастливо, но общата история не е приключила. На различни места по света бедни хора продължават да губят домовете си, имуществото си, земята си заради бедствия, причинени в резултат на изменението на климата.

© Slot_Machine

НЯКОЛКО ВЪПРОСА ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗСЪЖДЕНИЯ

- Чие мнение застъпвате спонтанно – това на Хала или по-скоро на Аса? Смятате ли, че е по-добре да се действа със сила, за да се промени нещо, или че с малки действия в ежедневието може да се постигне коренна промяна? Смятате ли, че борбата срещу глобалното затопляне е толкова спешна, че не бива да се задоволяваме с малки действия в ежедневието?
- Портретите на Нелсън Мандела и Ганди в къщата на Хала показват, че тя се застъпва за съпротива без насилие. А филмът, в който има много хумор, ни кара да застанем на нейна страна. Смятате ли, че хуморът би могъл да се използва като оръжие? В какъв контекст? При какви обстоятелства?
- Двете сестри олицетворяват, всяка по свой начин, определен вид хармония. Хармония в хоровото изпълнение, хармония в движенията от тай чи, хармония в природата, хармония в йога... Няма ли още една форма на хармония в другия край на „философския“ спектър на филма – в големите промишлени отрасли, срещу които Хала се бори? Електропроводите с високо напрежение, по които тя стреля, не са ли също така инструменти на една фантастична изкуствена хармония?
- Харесва ли Ви изказването на Аса: „Ще спасиш дете, а с него и целия свят“? Какво според Вас означава това изречение?

les grignoux

ЕВРОПЕЙСКОТО КИНО ЗА ЕВРОПЕЙЦИТЕ

ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“ продължава да представя изненадващо разнообразие от жанрове и нюанси във филмите на млади и талантиви европейски режисьори. Европейският парламент има удоволствието да Ви представи трите филма, участващи в конкурса за ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“ през 2018 г.:

СТИКС (*Styx*), филм на Волфганг Фишер – Германия, Австрия

ДРУГАТА СТРАНА НА ВСИЧКО (*Druga strana svega*), филм на Мила Турайлич – Сърбия, Франция, Катар

ЖЕНА НА ВОЙНА (*Kona fer í stríð*), филм на Бенедикт Ерлингсон – Исландия, Франция, Украйна

Филмите разглеждат актуални въпроси по емоционален и интелигентен начин и отразяват това, което Европа преживява понастоящем. Те показват герои, които се вглеждат в заобикалящия ги свят, опитвайки се да разберат действителността, но също и обществата и общностите, към които принадлежат. Като показваме своите истории, сублимирани от емоцията на киното, изтъкваме качеството и разнообразието на европейското кино, както и значението му за изграждането на социални ценности и културни общности. Каним Ви да гледате филмите в рамките на 7-ото издание на Филмови дни „ЛУКС“.

ФИЛМОВА НАГРАДА „ЛУКС“

Културата играе основна роля в изграждането на нашите общества.

Воден от тази идея, Европейският парламент учреди през 2007 г. ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“ с цел да подпомогне разпространението на европейски филми из цяла Европа и да насърчи дебатите в европейски мащаб по важни обществени въпроси.

ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“ е единствена по рода си инициатива. Докато повечето европейски копродукции се прожектират единствено в държавата си на произход и рядко се разпространяват в други страни, дори и в рамките на Европейския съюз, ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“ предоставя уникална възможност три европейски филма да бъдат субтитрирани на 24-те официални езика на Съюза.

Лауреатът на конкурса за ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“ ще бъде излъчен чрез гласуване от членовете на Европейския парламент и ще бъде обявен на 14 ноември 2018 г.

ФИЛМОВИ ДНИ „ЛУКС“

ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“ постави началото на Филмовите дни „ЛУКС“. От 2012 г. насам трите филма, участващи в конкурса за ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“, биват представяни пред по-широка европейска публика по време на Филмовите дни „ЛУКС“.

Каним Ви чрез Филмовите дни „ЛУКС“ да се насладите на незабравимо културно преживяване, за което териториалните граници не съществуват. От октомври 2018 г. до януари 2019 г. ще можете да се присъедините към любителите на киното в цяла Европа, като гледате прожекциите на трите филма на един от 24-те официални езика на Европейския съюз. Не забравяйте да гласувате за предпочитания от Вас филм на уебсайта ни luxprize.eu или на страницата ни във Фейсбук!

СПЕЦИАЛНА НАГРАДА НА ПУБЛИКАТА

Специалната награда на публиката е наградата, присъдена от зрителите в рамките на ФИЛМОВАТА НАГРАДА „ЛУКС“. Не пропускайте да гласувате за един от трите филма преди 31 януари 2019 г.! Може би ще имате шанса да присъствате на Международния филмов фестивал в Карлови Вари през юли 2019 г. по покана на Европейския парламент и да обявите заглавието на филма, получил Специалната награда на публиката.

ГЛЕДАЙТЕ,
ОБСЪЖДАЙТЕ
И ГЛАСУВАЙТЕ!

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

РЕЖИСЬОР: Бенедикт Ерлингсон

СЦЕНАРИЙ: Бенедикт Ерлингсон, Оулафур Егил Егилсон

С УЧАСТИЕТО НА: Хатълдоура Гейрхардсдоутир, Йоухан Сигурдарсон, Хуан Камильо Роман Естрада, Йорундур Рагнарсон, Давид Тоур Йоунсон, Магнус Тригвасон Елиасен, Оумар Гудьоунсон, Харалдур Стефансон

ОПЕРАТОР: Бергстейн Бьоргулфсон

ПРОДУЦЕНТИ: Мариан Слот, Бенедикт Ерлингсон, Карин Лъоблан

ПРОДУКЦИЯ: Slot Machine, Gulldrengurinn, Solar Media Entertainment, Köggull Filmworks, Vintage Pictures

ГОДИНА: 2018 г.

ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ: 101 мин.

ЖАНР: Игрален филм

ДЪРЖАВИ: Исландия, Франция, Украйна

ОРИГИНАЛЕН ЕЗИК: исландски (също английски и испански)

РАЗПРОСТРАНИТЕЛ(И): 6A Media Entertainment

Текстът е завършен през юли 2018 г.

© Slot_Machine

© Slot_Machine